

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1975
Toplantı Tarihi/Sayısı : 30.7.2024/49
Karar Numarası : 2024/715
Başvuran : Y. Ç.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın bulunduğu ceza infaz kurumunda sosyal faaliyetlerin kaldırıldığı, yanlarında bulundurabilecekleri kitap sayısının sınırlandırıldığı, koşuş aramalarında eşyalarına el konulduğu, verilen sıcak ve soğuk su miktarının yetersiz olduğu, idarenin temizlik malzemesi vermediği, cezasını infaz etmiş mahpusların tahliyelerinin engellendiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesinde başvuran özetle:

a. F tipi ceza infaz kurumlarında üç kişilik ve tek kişilik koşuşlarda uygulanan infaz koşullarının pandemiden itibaren ağırlaştığını, spor, sohbet ve kurs faaliyetlerinin kaldırıldığını,

b. 10 kişiyle birlikte spor etkinliğine çıkarılma hakları olmasına rağmen sadece aynı odada bulunan 3 kişi olarak spor etkinliğine çıkarıldıklarını,

c. Kurum idaresinin fikirlerinden uzaklaşmaları için ısrarlı bir şekilde kendilerine belge imzalattığını, aksi halde iyi halli değerlendirmesi yapmayacaklarını bildirdiklerini,

ç. Yanlarında bulundurabilecekleri kitap sayısının 3 ile sınırlandırıldığını, benzer şekilde eşyaların da sınırlandırıldığını,

d. Sanatsal faaliyetlerden yararlanmalarının zorlaştırıldığını,

e. Haftada üç kez yapılan aramaların adeta baskın niteliğinde olduğunu, aramalarda eşyalar ile içinde yazı bulunan defter ve kağıtlara el konulduğunu,

f. Sıcak ve soğuk su kullanımının sınırlandırıldığını ve bu durumun özellikle kış mevsiminde oldukça zorlayıcı olduğunu,

g. İdarenin karşılaması gereken temizlik malzemelerini tedarik etmediğini,

ğ. Tahliye olması mümkün olan mahpuslar için iyi halli olmadığı değerlendirilerek tahliyelerinin engellendiğini,

h. Kurumda psikolojik baskıya ve hukuksuz uygulamalara maruz kaldıklarını iddia etmekte ve

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir.

3. Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünün iddialara ilişkin cevabi yazısında özetle:

a. Kurumun yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumu olması nedeniyle hükümlü ve tutukluların birçoğunun terör örgütü mensuplarından oluştuğu, ayrıca adli ve organize hükümlülerin birçoğunun da ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda tehlikeli hükümlü statüsünde olduğu, hükümlü ve tutukluların sohbet faaliyetleri esnasında gruplaşmaya gittikleri, organize oldukları, burada aldıkları ortak kararlar doğrultusunda slogan atma, kapıya vurma, açlık grevi, görevli memurların rehin alınması, memur ve mahpuslara karşı fiziki saldırı, yaralama eylemlerinin arttığına gözlemlendiği, bu nedenle Kurumun ve hükümlü/tutukluların güvenliğinin sağlanması açısından sohbet faaliyetlerinin 3 kişi ile sınırlandırıldığı,

b. Kurumda hükümlülerin 3 kişilik ve tekli odalarda barındırıldığı, tekli odalarda barındırılan hükümlülerin diğer tekli odalarda kalan hükümlüler ile aynı havalandırma bahçesini kullandıkları ve orada birbirleriyle sohbet edebildikleri, Kurum iç güvenliğini sağlayabilmek adına sohbet faaliyetleri için ayrı bir ortamın tahsis edilmediği, ayrıca aynı havalandırma alanını kullanan hükümlü ve tutukluların açık halı saha, açık çim saha ve masa tenisi faaliyetlerinden birlikte faydalandıkları,

c. Kurumda dönemsel olarak kurslar, seminerler ve konferanslar düzenlendiği ancak Kurumun yüksek güvenlikli olması, barındırılan terör örgütü mensubu mahpus sayısının fazla olması, sohbet alanlarının sayısının sınırlı olması, hükümlülük-tutukluluk ayrımı ve hasımlık durumları gereği, hükümlü ve tutukluların aynı odada kaldığı kişilerle birlikte faaliyet alanlarına çıkartıldığı,

ç. Psikososyal servis tarafından mahpuslar ile bireysel görüşmeler yapıldığı, Adalet Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı arasında imzalan protokol çerçevesinde Bolu İl Müftülüğüne görevlendirilen din görevlisi tarafından din kültürü ve Kuran-ı Kerim okuma kursları düzenlendiği, eğitim ve öğretim hizmetleri ile sosyal-kültürel faaliyetlere ilişkin duyuruların merkezi yayın sistemi aracılığıyla odalarda bulunan televizyonlarda yayımlandığı, ayrıca anons yapıldığı,

d. Mahpuslara kamu kurum ve kuruluşlarından gönderilen yazı ve kararlar ile Kurum tarafından alınan kararların tebliğ edildiği, tebliğ belgesine isteyenlerin imza attığı ancak istemeyenlere zorla imza atmaları yönünde bir talepte bulunulmadığı, herhangi bir belgeyi zorla imzalatma gibi bir durumun olmadığı,

e. Kitap kotası ile ilgili olarak, Kurum İdare ve Gözlem Kurulu tarafından alınan 23/9/2022 tarihli karar uyarınca, eğitim ve öğretimine devam eden hükümlülerin ders kitapları ve ilahi dinlere ait kutsal kitaplar haricinde, her biri hükümlü ve tutuklu için ayrı ayrı; Kurum kütüphanesi ve İl Halk Kütüphanesinden dört, kargo/posta yoluyla gelen ve ziyaretçileri tarafından hediye kapsamında getirilen kitaplardan üç adet verilmek üzere toplamda yedi adet kitap verilebildiği,

f. Genel ve kısmi aramaların ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda gerçekleştirildiği,

g. Kurumda su otomasyon sistemi bulunduğu ve her bir mahpus için günlük 50 litre sıcak su ve 200 litre soğuk su kotası uygulandığı,

ğ. Kurumda barındırılan mahpusların talepleri doğrultusunda kendilerine belirli miktarda çamaşır suyu verildiği, yine maddi durumu yetersiz mahpuslara Kurum İdaresi tarafından temizlik malzemesi yardımı yapıldığı ayrıca Kurum kantininde temizlik malzemesi satışı gerçekleştirildiği,

h. İyi hal değerlendirmelerinin ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda gerçekleştirildiği,

ı. Kurumda barındırılmakta olan mahpusların gerekli güvenlik önlemleri alınarak infazlarının devam ettirildiği, başvuranın psikolojik baskıya uğradığı iddiasını kanıtlayıcı somut bir delil bulunamadığından iddiasının asılsız olduğu, mahpusların infaz rejimlerinin ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda gerçekleştirildiği belirtilmiş, ilgili olduğu değerlendirilen İdare ve Gözlem Kurulu kararları yazı ekinde sunulmuştur.

4. Muhatap Kurumun cevabi yazısı başvurana görüşünü sunması için gönderilmiş ancak başvuran tarafından söz konusu yazıya bir cevap verilmemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrasına göre:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tâbi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesine göre:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinde kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

"(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak

ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın, tutulma koşullarına ilişkin iddiaları konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

12. Ceza infaz kurumlarında kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir (*Avrupa İşkence ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT) 2.Genel Rapor, Hapsedilme, para.44*).

13. Başvuran, Covid-19 pandemisi sonrası Kurumda spor, sohbet ve kurs faaliyetlerinin kaldırıldığını, 10 kişiyle birlikte spor etkinliğine çıkarılma hakları olmasına rağmen sadece aynı odada bulunan 3 kişi olarak spor etkinliğine çıkarıldıklarını, ayrıca sanatsal faaliyetlerden yararlanmalarının zorlaştırıldığını iddia etmektedir. Muhatap Kurum tarafından, Kurumda güvenliğin sağlanabilmesi için sohbet faaliyetlerinin 3 kişi ile sınırlandırıldığı, tekli odalarda barındırılan hükümlülerin diğer tekli odalarda kalan hükümlüler ile aynı havalandırma bahçesini kullandıkları ve orada birbirleriyle sohbet edebildikleri ayrıca açık halı saha, açık çim saha ve masa tenisi faaliyetlerinden birlikte faydalandıkları, Kurumda dönemsel olarak kurslar, seminerler ve konferanslar düzenlendiği, din görevlisi tarafından din kültürü ve Kuran-ı Kerim okuma kursları verildiği, eğitim ve öğretim hizmetleri ile sosyal-kültürel faaliyetlere ilişkin duyuruların merkezi yayın sistemi aracılığıyla odalarda bulunan televizyonlarda yayımlandığı ve ayrıca anons yapıldığı belirtilmiştir.

14. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 87'nci maddesi uyarınca, *"Hükümlünün toplumsal, ruhsal ve bedensel gelişmelerini sağlamak amacıyla fizik ve ruhsal sağlık durumlarının elverdiği ölçüde spor, beden eğitimi ve eğlendirici etkinliklere katılmasına müsaade olunur ve olanaklar ölçüsünde yer ve araç sağlanır. Açık havada çalışmayan veya kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüye, hava koşulları elverdiği ölçüde, günde en az bir saat açık havada gezinmek olanağı verilir."*

15. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 22/1/2007 tarihli Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu 45/1 Numaralı Genelgesinin *"Ortak Etkinlikler"* başlıklı 3'üncü bölümünün birinci maddesine göre; *"Hükümlü ve tutuklular işledikleri suçlara, kurumdaki davranışlarına, ilgi ve yeteneklerine göre gruplandırılarak, güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, kendileri için hazırlanmış iyileştirme programları çerçevesinde eğitim, spor, meslek kazandırma ve çalışma ile diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere katılırlar. Bu faaliyetler yüksek güvenlikli kurumlar ile diğer kurumların yüksek güvenlikli bölümlerinde on kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde yürütülür. Programların süresi ve katılacak hükümlü tutuklu sayısı her programın özelliği, güvenlik koşulları ve kurumun olanakları dikkate alınarak idare ve gözlem kurulunca belirlenir. İyileştirme programlarının amaca aykırı sonuçlar verdiği tespit edilen hükümlü ve tutuklular yönünden bu uygulamaya son verilebilir veya gerekli değişiklikler yapılabilir."*

16. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), hapishane içindeki güvenlik rejimi ile düzensizlik ve suçun önlenmesi, cezaevindeki mahpusların korunması ve kamu düzeninin sağlanmasının amaçlandığını, bu nedenle cezaevi yetkililerinin güvenlik risklerini azaltmaya ya da sınırlandırmaya çalışan yolları uygulamalarının meşru bir çıkarı olduğunu, mahpus haklarıyla güvenlik rejimi arasında bir denge kurulduğu takdirde sınırlamaların gerekli ve meşru kabul edildiğini belirtmiştir (AİHM, *Nazarenko/Ukrayna*, B. No: 39483/98, 29/7/2003, para. 165).

17. Mahpuslar temel hak ve hürriyetlere sahip olmakla birlikte ceza infaz kurumları bu hakların kullanılması sırasında güvenlik ve asayişin sağlanması amacıyla belli bir dengeyi gözetmek, gerekiyorsa sınırlamalar getirmek durumundadır. İdarenin aldığı güvenlik önlemleri, mahpusların haklarını kullanmalarını tamamen engellememeli; düzeni ve güvenliği sağlama meşru amacı doğrultusunda olmalıdır. Somut olay

değerlendirildiğinde, başvuranın etkinliklere aynı koşuğa bulunan mahpuslarla birlikte katılıyor olmasının mahpusların hakları ve güvenlik rejimi arasında sağlanmaya çalışılan dengeden kaynaklandığı, bu bağlamda hakka yapılan bu müdahalenin meşru amaca sahip olduğu, bu sebeple kötü muamele yasağının ihlal edilmediği değerlendirilmektedir.

18. Başvuran tarafından ileri sürülen bir diğeri iddia, Kurum idaresinin fikirlerinden uzaklaşmaları için ısrarlı bir şekilde kendilerine belge imzalatıldığı, aksi halde iyi hal değerlendirmesi yapmayacaklarını bildirdiklerine ilişkindir. Başvuruda, imzalamaları istenen belgelere ilişkin herhangi bir ilave bilgi verilmemiştir. Muhatap Kurum, mahpuslara herhangi bir belgeyi zorla imzalatma gibi bir durum olmadığını belirtmiştir.

19. İhlal iddiasında bulunan kişinin iddialarını ispat etmesi genel kural olduğundan hukuki ve fiili deliller ile desteklenmeyen başvurular açıkça dayanaktan yoksun kabul edilmektedir. Anayasa Mahkemesi (AYM), ispat yükümlülüğüne başvurana ait olmasına rağmen başvuruçular tarafından soyut şekilde birtakım hükümlere atıfta bulunulması ancak söz konusu hükümlerin nasıl ihlal edildiğinin açıklanmaması ve ispatlanmaması durumunda başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar vermiştir (AYM, *Muhittin KAYA*, B. No: 2013/1213, 04/12/2013, para. 32). Mevcut durumda, başvuranın belgelere zorla imza atturmaya ilişkin iddiasının, hukuki ve fiili deliller ile desteklenmediği için kabul edilemez olduğu değerlendirilmiştir.

20. Başvuran tarafından yanlarında bulundurabilecekleri kitap sayısının 3 ile sınırlandırıldığı belirtilmiştir. Muhatap Kurumun sunmuş olduğu İdare ve Gözlem Kurulu kararı incelendiğinde, mahpusların yanlarında bulundurabilecekleri kitap sayısının dini kitaplar ve ders kitapları hariç olmak üzere toplam 7 olduğu görülmektedir.

21. Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in "Sürelili veya süresiz yayınlar ile kitaplar" başlıklı 8'inci maddesine göre; "Hükümlülerin mensup olduğu dinin kutsal kitabı ile eğitimleri için gerekli ders kitapları hariç olmak üzere oda, koğuş ve eklentilerinde aynı anda bulundurabilecek süreli veya süresiz yayın sayısı, kurumun fiziki imkânları ve güvenliği göz önünde bulundurularak idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenir." Bu bağlamda, muhatap Kurumun ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda işlemlerini gerçekleştirdiği anlaşıldığından açıkça dayanaktan yoksun iddianın kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

22. Başvuran ayrıca koğuşlarında haftada üç kez arama yapıldığını, söz konusu aramalarda eşyalarına ve içinde yazı bulunan defter ve kâğıtlara el konulduğunu ileri sürmektedir. Muhatap Kurum tarafından Kurumda gerçekleştirilen aramaların Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün talimatları uyarınca ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

23. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Arama, güvenlik tatbikatı ve sayım" başlıklı 34'üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan düzenleme şu şekildedir: "Kurumlarda, oda ve eklentilerinde, hükümlünün üst ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabilir. Kurumun tamamında her ay bir kez mutlaka arama yapılır. Oda ve eklentilerinde yapılacak aramalarda bir hükümlü hazır bulundurulur."

24. AİHM, insan onuruna saygı gösterildiği ve meşru bir amaç için uygun şekilde yürütüldüğü sürece, cezaevi güvenliğinin korunması, suç ve kargaşanın önlenmesi amacıyla arama yapmanın kötü muamele oluşturmayacağını dile getirmiştir (AİHM, *Wainwright/Birleşik Krallık*, B. No:12350/04, 26.12.2006, para. 42). AYM'ye göre; "Tutuklu ve hükümlülerin temel hak ve hürriyetlere genel olarak sahip olmaları, bu hakların tutuklu ve hükümlüler için ceza infaz kurumu dışındaki bireyler kadar güvence altına alındığı anlamında da değerlendirilmemelidir. Ceza infaz kurumlarının işlevi ve amacı kapsamında tutuklu ve hükümlülerin hakları ceza infaz kurumuna girmekle zaten sınırlanmıştır" (AYM, *Mehmet Reşit Arslan ve*

diğerleri, 2013/583, 10/12/2014, para. 73). Dolayısıyla koğuşlarda yapılan aramaların cezaevinde olmanın yol açtığı bir sonuç olduğu ve mahpusun hakları ihlal edilmediği sürece asayiş ile güvenliğin sağlanmasını temin edecek eylemlere katlanması gerektiği değerlendirilmektedir.

25. Her ne kadar başvuran tarafından arama esnasında bazı eşyalara el koyulduğu belirtilmiş olsa da söz konusu aramanın gerçekleştiği tarihe ilişkin herhangi bir bilgi sunulmamıştır. Kötü muameleye maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delilleri sunmaları gerekmektedir. (AYM, *Beyza Metin*, B. No: 2014/19426, 12/12/2018, para. 45). Bu bağlamda hukuki ve fiili deliller ile desteklenmeyen söz konusu iddianın kabul edilemez olduğu değerlendirilmiştir.

26. Başvuranın bir diğer iddiası Kurumda uygulanmakta olan sıcak ve soğuk su kotasına ilişkindir. Başvuran özellikle kış mevsiminde sıcak suya uygulanan kotanın zorlayıcı olduğunu belirtmiştir. Muhatap Kurum ise mahpuslara günlük 200 litre soğuk ve 50 litre sıcak su sağlandığı bilgisini vermiştir.

27. Kurumumuz tarafından yayımlanan 2023/31 No.lu Bodrum S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, 2023/03 No.lu Şırnak T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu ve 2022/66 No.lu Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu incelendiğinde, söz konusu Kurumlarda mahpus başına verilen günlük su miktarlarının sırasıyla, 200 litre soğuk ve 50 litre sıcak su, 150 litre soğuk ve 50 litre sıcak su ve 150 litre soğuk ve 50 litre sıcak su şeklinde kayıt altına alındığı görülmektedir. Bu bağlamda muhatap Kurumda verilmekte olan su miktarının genel uygulamayla tutarlı olduğu değerlendirildiğinden, başvuranın uygulanmakta olan su kotasına ilişkin iddialarının kabul edilemez olduğu değerlendirilmiştir.

28. Başvuran, giderleri Kurum İdaresi tarafından karşılanarak kendilerine verilmesi gereken temizlik malzemelerinin sağlanmadığını belirtmektedir. Muhatap Kurum, talepleri doğrultusunda mahpuslara belirli miktarda çamaşır suyu verildiğini, yine maddi durumu yetersiz mahpuslara Kurum İdaresi tarafından temizlik malzemesi yardımı yapıldığını ayrıca Kurum kantininde temizlik malzemesi satışı gerçekleştirildiğini belirtmiştir.

29. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "*Kurumların bakımı, temizliği ve ısıtılması*" başlıklı 95'inci maddesinin birinci fıkrası "*Kurumlarda; oda, yatakhane, atölye ve diğer ortak kullanım alanlarının temiz tutulmasına ve uygun zamanlarda havalandırılmasına özen gösterilir. Bu amaçla, gerekli araç ve gereçler kurum idaresince sağlanır.*" şeklindedir.

30. AİHM, bir kötü muamelenin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini, bu asgari seviyenin göreceli olduğunu, vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, *Bouyid/Belçika*, B. No: 23380/09, 28.09.2015, para. 86).

31. Muhatap Kurum tarafından sunulan bilgi ve belgeler incelendiğinde, odaların temiz tutulması için gerekli araç ve gereçlerin sağlanması hususunda mahpuslara düzenli bir destek sunulmadığı ancak talep edilmesi halinde çamaşır suyu verilebildiği, maddi durumu yetersiz mahpuslara temizlik malzemesi yardımı yapıldığı anlaşılmaktadır. Başvuran ise maddi durumunun yetersiz olduğuna ilişkin herhangi bir kanıt sunmamıştır. Bu bağlamda söz konusu iddianın kabul edilemez olduğu kanaatine varılmıştır.

32. Başvuran ayrıca tahliye olması mümkün olan mahpuslar için iyi halli olmadığı değerlendirilmesi yapılarak tahliyelerin engellendiğini, Kurumda psikolojik baskıya ve hukuksuz uygulamalara maruz kaldıklarını iddia etmiş ancak iddialarını destekleyici herhangi bir bilgi ve belge sunmamıştır. İhlal iddiasında bulunan kişinin iddialarını ispat etmesi genel kural olduğundan hukuki ve fiili deliller ile desteklenmeyen söz konusu iddiaların kabul edilemez olduğu değerlendirilmiştir.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

30/7/2024 tarihinde, Saffet BALIN'ın karşı oyuyla OY ÇOKLUĞUYLA, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ

Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ

Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN

Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE

Üye

Ek: 2024/715 Y. Ç. Kararı Saffet BALIN Karşı Oyu (1 Sayfa)

02.08.2024

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : Y.Ç.
Karar Numarası : 2024/715

6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin birinci fıkrası "*Kurum, başvuruları ve resen yaptığı incelemeleri başvuru ve resen inceleme kararı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde sonuçlandırır. Bu süre, Başkan tarafından bir defaya mahsus olmak üzere en fazla üç ay uzatılabilir.*" hükmünü haizdir. İlgili hüküm uyarınca başvuruların incelenmesi ve karara bağlanması için belirlenen sürenin azami olarak altı ay olduğu açıktır.

Somut başvuruda, yukarıda yer verilen normatif düzenlemedeki azami süreye uyulmadığı görülmektedir. Kurumumuzun insan kaynağı ile beraber değerlendirildiğinde mevcut durumdaki olağan dışı gecikmelerin makul görülebilmesi mümkün değildir. Kaldı ki aynı dönemde Kurumun insan kaynağının "tali" olarak değerlendirilebilecek faaliyetlere kanalize edildiği görülmektedir. Bu durum Kurumun insan kaynağının etkili ve verimli olarak kullanılamaması ve iş akış takiplerinin düzenli olarak yapılamamasının olağan sonucudur.

Mücbir sebepler hariç olmak üzere başvuruların öngörülen yasal sürede sunulmamasında sorumluluğu olan personel hakkında gerekli tahkikatın da yapılması gerektiği şerhiyle birlikte yukarıda sıralanan gerekçelerle sayın çoğunluğun görüşüne iştirak edilememiştir.

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>